

HADİS-İ ŞERİFLERİN GAYESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l- müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

a. Hadis-i Şeriflerin Önemi

Hadis-i şerif hakkında kısa da olsa biraz mâlûmat vermek isteyeceğim:

Hadis-i şerif; Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nden rivayet olunarak bugüne kadar bize gelen sözlerdir. Bu sözler kavlen, fi'len, takrîren, sıfaten hepsi hadistir. İster söylesin, isterse onu takrîr buyursun yahut fiilen onu gösterebilir... Gerek fiille gösterdikleri, gerek söz ile söyledikleri, gerek sıfatlarıyla beyan buyurdıkları, hepsi hadisten ibarettir.

Bu hadislerin gâyesi, (*el-fevzü bi-saâdeti'd-dâreyn*) insanın hem dünyanın, hem de ahiretin saadetlerine ulaşmasına vesîle olmaktır.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bu ilm-i hadisten murat, bunu bize bildirenlerin halini, rivayet edenlerin halini bilmek... Bu hadis bize nerden geldi, kimin vasıtasıyla geldi; bunu bilmektir.

Farzlardan sonra ibadetlerin en efdali, ilm-i hadistir. Süfyân-ı Sevrî Hazretleri ki, eski müctehidlerden bir zattır:

“—Hadis ilminden daha efdal bir ilim bilmiyorum.” diyor.

Cenâb-ı Peygamber muhaddisler hakkında şöyle buyurmuş:¹

نَصَرَ اللَّهُ إِمْرَاءَ سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا فَبَلَّغَهُ كَمَا
سَمِعَهُ فَرُبَّ مُبَلِّغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ

(ت. حب. هب. عن ابن مسعود)

(*Naddaral'lahü'mreen semia minnâ şey'en, febelleğahû kemâ semiahû*) “Allah yüzünü ağartsın o kimsenin ki, benden bir şey duyar ve bu duyduğunu diğer duymayanlara duyurur, ıblağ eder, eriştirir. (*Ferubbe mübellağın ev'â min sâmiin*) Çünkü çok duyanlar vardır ki, o duyduklarını iyi anlayamazlar. Fakat bunu başka bilenlere, ‘Ben böyle duydum.’ diye anlattıkları vakit, o ondan daha ziyade anlayış göstererekten, o hadisin incelenmesine, genişlenmesine vesile olur.”

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.259, no:2581; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.272, no:69; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.273, no:1738; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.318, no:2014; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.221, no:29166; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.236, no:24763.

Onun için, ehl-i hadis-i şerifin şerefine binâen, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:²

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَكْثَرُهُمْ

عَلَى صَلَاةٍ

(ت. حب. طب. هب. عن ابن مسعود)

(*Inne evle'n-nâsi bî yevme'l-kıyâmeh, ekseruhüm aleyye salâten*) “Nâsın yevm-i kıyamette bana en evlâ olanı, bana çok salât ü selâm getirenlerdir.”

Bu kavmin içerisinde de en çok salât ü selâm getirenler, muhaddislerdir. Efendimiz'in halini beyan etmek suretiyle, mütemâdiyen salevatlar getirirler. Bâhusus onun kitaplarıyla meşgul olmak, hep salât ü selâmdan ibarettir.

Onun için hep beraber bir salât ü selâm okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.*” (3 defa)

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.17, no:9800; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.212, no:1563; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.427, no:5011; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.316, no:306; Şâşî, *Müsned*, c.I, s.467, no:392; Hatîb-i Bağdâdî, *Şeref-i Ashâbi'l-Hadîs*, c.I, s.71, no:57; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.36; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.482, no:3509; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.489, no:2145; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.VIII, s.455, no:7675.

Kırk tane hadisi belleyip, yazıp, kendine ve kendinden sonra geleceklere bırakabilen insanların, kıyamet günü ulemâ meyanında haşrolunacaklarına dair, şühedâ meyanında haşrolunacaklarına dair geniş rivayetler var.

b. Mekârim-i Ahlâkın Lüzûmu

Onun için diyor ki: (*Inne ilme'l-hadîsi ilmün şerîfün ve yünâsibü mekârime'l-ahlâk*) “Hadis ilmi gayet şerefli bir ilimdir ki, ona lâzım olan mekârim-i ahlâktır.” Yâni ilm-i hadis-i gerek okuyan, gerek dinleyenlere lâzım olan şey, mekârim-i ahlâk sahibi olmalarıdır.

Gerek okuyanda gerek dinleyende mekârim-i ahlâk denilen şey olmazsa, hem okuyuş, hem dinleyiş hiçbir fayda temin etmez. Mekârim-i ahlâkla beraber, en güzel huyların da bulunması lâzım!..

Peygamber SAS’ın zaman-ı saadetlerinde yetişen insanlar, nasıl kendilerini Rasûlüllah SAS’e benzetmeye çalıştılar:³

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ، بِأَيِّهِمْ اِقْتَدَيْتُمْ اِهْتَدَيْتُمْ

(ق. والديلمى عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashâbî ke'n-nücûm*) “Benim ahabım yıldızlar gibidir. (*Bi- eyyihim iktedeytüm ihdeteytüm*)

³ İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA’dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız hidayet bulursunuz.” devletine mazhar oldular. Hepsine büyük pâyeler verilmesi, onların Rasûlullah SAS’e iktidâlarının, ittibâlarının mükâfâtıdır.

Binâen aleyh ehl-i hadîse, gerek dinlemek sûretiyle, gerek okumak sûretiyle, lâzım olan şeylerin başında mekârim-i ahlâk geliyor.

Mekârim-i ahlâk çok... İşte bu yazdığımız *Tasavvufî Ahlâk* kitabı içerisinde yetmiş kadarı anlatılıyor. Fakat bunların başı sabırdır. Sabrı olmayan hiçbir şeye erişemez. Sabır baş gibidir. Baş olmayınca vücudun, kolun, ayağın hiç kıymeti olmadığı gibi, sabrı olmayanın da kıymeti o kadardır.

Sabrı elde etmek de kolay bir şey değildir. Çarşıda satılsa, çok para verir alırdık. Fakat alınır bir şey değil. O ancak Allah-u Teâlâ'nın lütfuna mazhariyetle olacak. Okuduğumuz hadislerden alabildiğimiz dersler neticesinde, Efendimiz'in sabrı gibi, bizde de sabır hasıl olacak.

Efendimiz'in sabrı ne kadardı?.. Ölçemeyiz, söyleyemeyiz, anlatamayız, o kadar çok... Niçin?.. Küffarın o kadar ezâsına hep tahammül etti, halbuki hep kudret elindeydi. İsterse, “Yâ Rabbi, bunları helâk et!” deseydi, bir anda hepsi helâk olurdu. Fakat hiçbirisine demedi. Rica ettiler ashab:

“—Yâ Rasûlallah, beddua et şunlara yeter artık!” dediler.

“—Yok!” dedi. “Ben beddua için yaratılmadım, mekârim-i ahlâkın tamamen erişmesi için gönderildim. Binaen aleyh, onlara beddua etmek istemem. Onların neslinden daha ne gibi insanlar geleceklerdir, siz bakmayın bunlara!” dedi.

Bu mekârim-i ahlâk ile beraber, (ve yünâfî mesâviye’l-ahlâk) Ahlâk iki; birisi iyi, birisi kötü... İyile kötü karışırsa olmaz. İyiyi alanın kötüyü bırakması lâzım! Kötüyü atmadıkça, iyi oraya girmez. Kötü huyları atmadıkça, iyi huyların orada yerleşmesine imkân yoktur.

Kapta bal var farz edelim, bunun yerine başka şey koyacaksınız. Bu balı dökmeden oraya başka şey koyabilir misiniz?.. Onu dökeceksiniz, temizleyeceksiniz, başka şey koyacaksınız. Tıpkı bunun gibi, kötü ahlâkla iyi ahlâk bir arada barışmaz.

Bugün Üsküdar’da yeni bir imam-hatip mektebi temeli atıldı. Oraya fakiri de çağırdılar. Ben de şimdiye kadar hiç böyle bir merasime gitmediğim halde, nasılsa oraya bugün gittik. Geniş bir meydan, ekâbir hepsi toplanmışlar. Hatipler konuştu, dinledik. Çok güzel medhiyeler, çok güzel ifadeler, sözler söylendi. Çok güzel Kur’anlar okundu. Çok güzel zevk içerisinde, neş’e içerisinde bir alem geçirildi.

Orada çok güzel konuşmalar yapıldığı halde, meselâ imam- hatip mektebi ne demek, bunu anlatmak istediler. Canım işte camimize imam olacak, müezzin olacak, hatib olacak,

vaiz olacak memlekete; bize İslâmiyet’i duyuracak, bildirecek kimselerin yetişmesi için bir mektep... Hatib dedi ki:

“—Hayır, o kadar değil! Biz istiyoruz ki memleketimizin çapında değil, dünya çapında, dünyaya ışık tutacak bir eser olsun!

Dünya milletleri bugün bunalım içerisinde, dinsizlik içinde kıvranıyorlar. Onlara rehber olacak bir ilim membainin temelini atıldığı gün...” diyerekten, güzel güzel konuşmalar yapıldı. Herkes tabii hayran hayran dinledi onları.

Fakat bu mektepler bu memlekette 1400 yıldır işledi durdu. İşledi durdu da lââyık olan insanı yetiştiremedi. Lââyık olan insanın yetişebilmesi için, o kötü ahlâkların atılıp, yerine iyi ahlâkların yerleşeceği menba’lar lâzım! Mektepler bunlara kâfi gelmiyor.

Şimdi bakınız size kısa bir misâl söyleyeyim: Koca Çin’i biliyorsunuz, yedi yüz milyonluk bir devlet... Ashab-ı kiramı da tanıyorsunuz. Ki, zaman-ı Rasûlüllah’ta Rasûlüllah’la müşerref olmuş bahtiyarlar... Çoğunun okuması yazması yoktu. Yalnız dinlerler ve dinlediklerini ezberlerler ve ezberledikleriyle amel ederlerdi. Bilenleri de onları yazarlar, geride gelecek insanlara miras kalsın diyerekten saklardı.

Bu zatlardan iki bahtiyar, ticaret için Çin’e kadar gidiyorlar. Çin halkı böyle insan görmemiş; sadakat, azim, metânet... Ne gibi iyi huylar varsa, bunların üzerinde... Gözler dikiliyor bunlara:

“—Bunlar kim acaba? Nereden geldiler ve kimlerdir?..”

İbadetlerini de görüyorlar tabii, hayran oluyorlar, soruyorlar:

“—Siz kimsiniz, nereden geldiniz? Bu sizin yaptığınız ibadetler nedir?..”

Onlar da anlatıyorlar:

“—İslâm dininin sâliklerindensiz, müslümanız. Böyle bir din vardır, meziyetleri şunlardan ibarettir.” diyorlar.

Hayran kalıyorlar:

“—Bize de bunu telkin eder misiniz?” diyorlar, müslüman oluyorlar.

Bugün Çin’de olan ne kadar milyon müslüman varsa, o iki müslümanın eseridir. Oraya ordu gitmedi, oraya gazete gitmedi, oraya bilmem ne gitmedi; o iki tane müslüman oraya gittiler, İslâmiyeti fiilleriyle anlattılar. Sözleriyle, “Biz müslümanız, gelin müslüman olun!” demediler; fakat hareketleri koca Çin’i hayran kıldı onlara, müslüman aşığı oldu herkes;

“—Hemen şu dini bize de telkin edin!” dediler.

Bunlar mektepte okumadılar, medresede okumadılar. Fenlerin hiçbirisini belki bilmezlerdi. Fakat İslâm gelince, Peygamber SAS’den öğrendiklerini tatbik ederekten cihana yayıldılar. Endonezya’sı, Hindistan’ı, şurası, burası hep bunun mükâfâtıdır.

Onun için, burada ne güzel söyledi bu zât-ı muhterem: “Mekârim-i ahlâk sahibi olabilmektir hüner!” Bunu okumaktan

ve dinlemekten murad, mekârim-i ahlâk sahibi olabilmektir. Yoksa, bütün menhiyatı işledikten sonra, zevk ü sefâyâ, şehvete gark olduktan sonra, bilmişin ne yazar, bilmemişin ne yazar?.. Belki bilmediğin daha hayırlıdır.

Onun için, Allah cümlemizi affetsin, tevîkât-ı samedâ- niyyesine mazhar etsin de, bildikleriyle amel eden güzel huylu mü'minlerin arasına bizleri de kabul etsin...

Bursa'da bulunduğum sırada bir eve misafir oldum. Baktım ki kütüphanesinde rahmetlik Akif'in *Safahat* denen bir kitabı var. Dedim:

“—Şuradan biraz okuyuver de dinleyelim!”

O da aç aça açtı, Allah korkusuna ait bir fıkra açtı. Okudukça çok üzüldüm. Bir sürü kitaplar yazılıyor herkes tarafından; ne lüzum var? *Safahat*'taki o adamın yazdığı iki sahifelik yazı kâfî insanlara... Diyor ki:

Ne irfandır veren ahlâka ulviyyet, ne vicdandır;

Fazîlet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Yüreklerden silinsin farz edilsin havf-ı Yezdân'ın;

Ne irfanın kalır te'siri kat'iiyen, ne vicdanın...

Hayat artık behîmîdir? Hayır, ondan da alçaktır.

Ya hayvan bağlıdır fıtratla, insan hürr-i mutlaktır.

“—Allah korkusu olmadıktan sonra, insan insanlıktan çoktan uzaklaşır. İnsanı insan eden Allah’ın korkusudur. Bu korku madem ki yok, o adam insanlıktan çok uzak, nasipsiz bir adam demektir.” diyerekten, şâirâne sözlerle yaldızlanarak güzel güzel yazılmış, hayran hayran dinledik.

Şimdi bu ahlâk-ı hasenenin gelişmesi için, bu Allah korkusunun evvelâ vücûdu lâzım! O Allah korkusu olmadıktan sonra, o güzel ahlâk insana girmez.

Herkes bugün şehvetinin, nefsinin esiri... Şehvetinin, nefsinin, şeytanın esiri olduktan sonra, güzel ahlâkı nerde bulacak insan?..

Cenâb-ı Zü’l-celâl ve Tekaddes Hazretleri Adem AS’dan beri birçok peygamberler gönderdi. En son peygamber bizim Peygamberimiz, SAS Hazretleri... Fakat bütün peygamberlerin gönderilmesindeki yegâne sebep nedir? Neden gelmiştir bu kadar peygamber?..

Bunların hepsi itaat olunsun, ittibâ olunsun diye nümûne olarak gönderilmiştir. Onlara iktidâ edelim, uyalım diyerekten gönderilmiştir. İktidâ nisbetinde, uyma nisbetinde ümmetlik hasıl olur insanlarda... Peygamberine ne kadar uyabiliyorsan, onun sözlerine ne kadar mutabakat gösteriyorsan, o nisbette ümmet olursun.

Peygamber SAS’in ümmetiyiz. Ümmetiyiz ama, yolunda gitmiyoruz, izinde gitmiyoruz. Bu ümmetlik lafla olan sözden ibarettir ki, o Azrâil AS’ın geldiği vakitte, hepsi uçar gider.

Ne zaman ki itaat ettik, ittibâ ettik, nefsimizde tatbik ettik, Rasûlüllah'ı önümüze rehber edindik; o zaman o içeriye işler, ölürken de, öldükten sonra da saadet içerisinde bu dünyadan ayrılır gider.

Onun için:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ

(النساء : ٦٤)

(*Ve mâ erselnâ min rasûlin illâ li-yutâa bi-izni'llâh*) [Biz her peygamberi –Allah'ın izniyle– kendisine itaat edilmesi için gönderdik.] (Nisâ, 4/64) buyruluyor.

İtaatsizlikle olmaz bu iş... Bugün beşeriyet şaşırmış. Bizim de hafsalamız almıyor ki, “Bu memlekette de böyle olur muydu acaba?” diyerekten...

Bir zümre hasıl olmuş; Allah tanımaz, Peygamber tanımaz, kitap tanımaz. Tanıdığı bir şey varsa, dinsizlik... Onun peşine takılmış, ne yaptığını bilmez, şaşkın bir adam... Bu nasıl oldu da bizim aramızdan türedi?.. Bunlar Rusya'dan gelmedi buraya, Çin'den gelmedi buraya! Nereden geldi bunlar?.. Biz nasıl evlât yetiştirmişiz ki, bunlar bugün bizim başımıza musallat olacak derecede belâya tutulmuşlar. İnsan şaşırıyor.

Bunlar bizim evlâtlarımız, bu memleketin evlâdı... Bu memleketin evlâdı olan Fatih'in evlâtları, bu memleket için nasıl can fedâ ederlerken, bugünküler de aksine olaraktan nasıl fedâkârlık yapıyorlar!..

Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için, iyi ahlâk sahibi olmak mecburiyetindeyiz. Müslüman mısınız?.. Mutlaka iyi ahlâk sahibi olacaksınız!.. Kötü ahlâkların hepsini terk edeceksin!..

Kötü ahlâklar günahlardan ibaret. Sayısı bugün yedi yüzü bulan çeşitli günahlar var. Bu günahlardan kurtulmadıkça, insanın insan olması mümkün değildir. Bugün hatipler çok güzel konuşular: En güzel insan Allah'ın istediği insandır. O insan ki, kötülükleri bırakmış, iyilikleri elde etmiştir.

O kötülük bırakılmadıkça, zevkin peşinde, şehvetin peşinde, şeytanın peşinde...

“—E müslümanım!”

Ezan okunur, camiye gelmez. Vaaz olunur, gelmez. Radyosunun başından ayrılmaz, televizyonunun başından ayrılmaz. Sahillerdeki deniz alemlerinden ayrılmaz. Bütün sefâ yollarına gider... Müslümanlığı da kimseye vermez.

Halbuki bu isyan yerlerine gitmek, o kadar tehlikelidir ki... Gözün beş tane günahı var. Bu beş günahtan birisi, kötülükleri görmek... Kötülükleri görmek kâfî geliyor insan için... Çünkü insanın insanlığı, ancak gönlünün kemâle erişmesiyledir. Gönül ne kadar Allah'ıyla meşgul ise, Allah'ına ne kadar bağlıysa; o gönülde o kadar nur vardır.

Binâen aleyh, ma'siyet yerlerine gidildiği vakitte, o gözler vasıtasıyla gönle zehirler akar. Sen diyeceksin ki:

“—Televizyonda ne zarar var?.. Bugün işte ilmin kemâlini gösteren bir şey bu. Onunla bütün dünyanın her şeyini görüyoruz.”

İyiliklerini gördüğün vakitte çok iyi ama, kötülüklerini gördüğün vakitte, gönle akan zehirler senin gönlünü öldürür. Gönül öldükten sonra vücudunun hiç kıymeti yok! Vücut yaşamış, yaşamamış; hiç kıymeti yok!.. İş gönüldedir.

Onun için, o gönlü muhafaza edecek olan gözün kötülere bakmaması lâzım, günahlara bakmaması lâzım!.. O dilin de kötü sözleri söylememesi lâzım!.. Bu kulakların da kötü şeyleri dinlememesi lâzım!.. Ancak ondan sonra mekârim-i ahlâk olan güzel ahlâklar insanda tebârüz eder.

Bugün o toplantı yerindeki, imam-hatip okulunun yeri alınmış. Bir zât-ı muhterem, ismi Süleyman... Boyacı. On üç bin metre, on dört dönüme yakın geniş araziyi, dininin aşkının artıklığından, “Bu mektebe hibe ettim!” demiş. Bu mektep, İslâm nurunu yayacak bir menba’dır bu... Bunun kızasını şöyle söyleyeyim:

Bu cami duruyor. Bu caminin içerisinde imam olmazsa ne olur bu cami?.. Cami bir cesettir. Bu cesedin ruhu onun imamıdır, imam-hatibidir. O olmadıktan sonra, bu cami hiçbir mânâ ifade etmez. Ambar olur, hayvanlara bilmem ne olur, hiçbir işe yaramaz. İllâ bu cami bir ceset; bu cesedin ruhu ilimdir, ilim sahibidir.

İşte ilim menbaı için adam on üç bin metre yerini fedâ etmiş, Allah rızası için teberrû etmiş. “Ben öldükten sonra, ecdadımın da defterleri kapanmasın, bunun sevabından müstefid olsunlar!” diyerekten.

Tebrik ettim kendilerini, Allah mübarek etsin... Ne büyük

hayır!.. Diğer zenginlerimize de Allah-u Teâlâ böyle lütuflar ihsân etsin...

On üç bin metre yer ne demek aziz kardeş, Üsküdar’ın en güzel bir yerinde?.. Bu teberru kolaycacık yapılmaz. Biz bugün camimiz yapılıyor şurada, biraz teberru edin diyoruz. Beş lirayla on lirayla teberru mu olur bugün?.. Allah affetsin kusurlarımızı...

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ

(الحشر: ٧)

(*Ve mâ âtâkümü’r-rasûlü fehuzûhü*)
[Peygamber size neyi verdiyse, onu alın!]
(Haşr, 59/7) buyrulmuştur.

Onun için, Rasûlüllah SAS neler dediyse, onları nefsimizde tatbik etmek mecburiyetindeyiz. Yalnız dinleyip geçmekle iktifâ etmek, kâfi değildir. Kitaplara yazılmış... Okumazsak bize ne faydası var?..

Şimdi o günah kitabı; öyle zannediyorum ki, eminim ki çok kimse bilmez bu kitabı... Çok kimse de okumamıştır bile... Çünkü yedi yüz tane günahı okuyup da ne olacak;

başına belâ mı alsın adam?!.. Yedi yüz tane günahattan kaçmak, kolay bir şey değil.

Biliyorsunuz ki mikrop var... Mikrobu almadıkça, vücuttan yok etmedikçe, vücut hastalıktan kurtulmuyor ki?.. Evvelâ o mikrobu öldürüyorlar, vücuttan yok ediyorlar, ondan sonra şifa geliyor insana...

Bu kötü ahlâklar insanların üzerinde durdukça, insanlara hiçbir söz tesir etmez. Hiç fayda da olmaz. Allah kusurumuzu affetsin de, bizi bu güzel ahlâkların sahibi olan kimselerden eylesin...

Peygamber SAS'dir onun kökü... Kök Peygamber SAS'dir. Bütün iyi ahlâklar ondan bize sirayet edecektir. Ona olan nisbetimiz miktarınca, ondan fayda görürüz. Peygamber SAS'e olan nisbetimiz ne kadarsa, ona olan şevkimiz, zevkimiz, muhabbetimiz ne kadarsa, ondan o kadar feyz alırız. O zevk neticesinde de, bizde bakarsın mekârim-i ahlâk yavaş yavaş kemâle gelir; güzel bir insan olmak şerefine nâil oluruz inşaallah...

Onun için Cenâb-ı Hak Celle ve A'lâ Hazretleri, bütün emirlerinin başlarında;

فَاتَّقُوا اللَّهَ

(البقرة: ١٨٩؛ الأنفال: ١؛ التغابون: ١٦)

(Fe'tteku'llàh) "Allah'tan korkunuz!" (Bakara, 2/189; Enfâl, 8/1; Tegàbun, 64/16) buyuruyor.

Allah'tan korkulmadıkça, her şeyi yapar bu insanoğlu... İşte bugün kardeşini vuran bu insan değil mi?.. Kardeşini vuruyor işte, davası uğruna...

Hiç de düşünmüyor?.. Günah mıdır?.. Cehennemde yanacak mıyım?.. Niçin ben bu kardeşime silâh atıyorum, kurşun atıyorum?.. Ne var; Yunan mıdır, Bulgar mıdır, hangi millettir bu?.. Öz vatanının öz kardeşi... Bir mektepte okuyorsun da, nasıl ona silâh atıyorsun?.. Nasıl ona el kaldırıyorsun?.. Nasıl müslümanlık bu?.. Ama müslümanlıktan çıkararlara, Allah ne ederse etsin...

Onun için, her şeyin başı Allah korkusudur. (*Ve aslihû zâte beyniküm*) Araları da islah lâzım ki, hep kardeşiz.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

(الحجرات: ١٠)

(*Inneme'l-mü'minûne ihveh*) [Ancak mü'minler kardeşirler.] (Hucurat, 49/10) denince, bu kardeşlikler nasıl tebâruz edecek? Seninle ben nasıl kardeş olacağız?.. Adımız kardeş ama, birbirimizden çok uzağız.

Kardeşlik neleri iktizâ ediyor?.. İşte benim canım senin canın, senin canın da benim canım!.. O zaman olur insan kardeş... Yoksa senin malın ayrı, benim malım ayrı; senin canın ayrı, benim canım ayrı olduktan sonra, o kardeşlik elbette zor olur.

Öyleyse;

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

(النساء: ٥٩)

(*Etîu'llàhe ve etîu'r-rasûl*) “Allah’a itaat ediniz ve Allah’ın gönderdiği Rasûle itaat ediniz!” (Nisâ, 4/59)

Şimdi çok yanlış bir fikir var ki:

“—Ben Allah’a inanırım. Evet, bu kâinatın bir sahibi var.”

“—Pekâlâ... Ama Rasûlüne de inanır mısınız?”

“—Ona aklım ermez!” diyor.

Allah’a inanan Rasûlüllah’a inanmadıkça, Allah’a inanmış sayılmaz! Allah’a imanın altı tane şartı var:

1. Allah’a iman,
2. Meleklerine iman,
3. Kitaplarına iman,
4. Peygamberlerine iman,
5. Ahiret gününe, öldükten sonra dirileceğine iman;
6. Kadere, hayır ve şerrin Allah’tan olacağına iman.

Bunlar hep bir kül halindedir. Birisini terk edersen, hepsi birden gider.

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ مَا عَلَى

رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

(المائدة: ٩٢)

(*Ve etîu'llàhe ve etîu'r-rasûle va'hzerû*)
“Allah’a itaat edin, Rasûlüllah’a da itaat edin
ve kötülüklerden sakının! (*Fein tevelleytüm
fa’lemû ennemâ alâ rasûline’l-belâğu’l-
mübîn*) Eğer itaatten yüz çevirirseniz, biliniz ki
Rasûlüllah’a düşen tebliğdir, apaçık duyurmak
ve bildirmektir.” (Mâide, 5/92)

Yaparsanız, müstefid olursunuz. Yapmadığınız
takdirde, ebedî husrâna uğrarsınız. Allah
muhafaza...

Onun için:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ

وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

(الأنفال: ٢٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'stecîbû li'llâhi
ve li'r-rasûli izâ deàküm li-mâ yuhyîküm*)
[Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi
çağırdığı zaman Allah ve Rasûlüne uyun!]
(Enfal, 8/24) buyruluyor. Onların hayat veren
sözlerini duyduğumuz vakitte, bize düşen

onlara icabettir. İcabet edilmedikçe, itaat edilmedikçe, onlara ittibâ edilmedikçe, onlar kabul edilmedikçe, iman sahih olmaz. İmanın sıhhati, ancak onların buyruklarına, emirlerine tam mânâsıyla itaat etmekle olur.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

مَنْ سَمِعَ حَدِيثِي فَحَفِظَهُ وَعَمِلَ بِهِ جَاءَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْقُرْآنِ ؛ وَمَنْ تَهَاوَنَ بِحَدِيثِي ،
فَقَدْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ ، وَمَنْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ ،
خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ

(خط . فى الجامع عن الحكم)

(*Men semia hadîsî*) “Her kim benim sözümü dinler, işitir de, (*fehafizahû*) onu hıfzeder, ezberler, beller, saklarsa; (*ve amile bihî*) ve onunla da amel ederse; (*câe yevme’l-kıyâmeti mea’l-kur’ân*) yarın yevm-i kıyamette ehl-i Kur’an ile haşrolunur.”

(*Ve men tehâvene hadîsî*) “Her kim hadis-i şeriflere ehemmiyet vermez, kıymet vermezse; (*fekad tehâvene bi’l-kur’ân*) Kur’an’a da kıymet vermemiştir.

⁴ İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.IV, s.391, no:1193; Zehebî, *Mîzânü’l-l’İtidal*, c.III, s.309, no:6547; Hakem ibn-i Umeyr RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.551, no:2468; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.IX, s.379, no:8634.

(*Ve men tehâvene bi'l-kur'ân, hasire'd-dünyâ ve'l-âhireh*) Her kim ki Kur'an'ın kıymetini bilmez, ona lâzım gelen hürmet ve saygıyı göstermezse; o dünyada da, ahirette de helâk olmuştur, mahvolmuştur.”

Onun için Cenâb-ı Peygamber:⁵

إِنَّمَا بُعِثْتُ خَاتِمًا فَاتِحًا، وَأُعْطِيتُ جَوَامِعَ
الْكَلِمِ، وَفَوَاتِحَهُ، وَاخْتَصِرَ لِي الْحَدِيثُ
إِخْتِصَارًا، فَلَا يُهْلِكَنَّكُمُ الْمُتَهَوِّكُونَ

(هـب . عن ابى قلابه)

RE. 139/5 (*Innemâ buistü hâtimen fâtihan*)
“Ben hem hâtim olarak sonuncu bir peygamberim; hem de başlangıçta, Adem AS'dan evvel halkolunmuş bir peygamberim. (*Ve u'tîtü cevâmia'l- kelim*) Bana Cenâb-ı Hak çok kısa sözlerle, geniş mânâlar ifade eden sözleri ihsân buyurdu.”

Ben mektepte okumadım, edebiyat bilmem, belâğat bilmem, fesâhat bilmem ama; Allah-u Teâlâ'nın bana vermiş olduğu belâğat, fesâhat, edebiyat sayesinde az sözle çok geniş mânâlar ifade ederim. Bunu Allah-u Teâlâ bana lütfetmiştir.

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.307, no:5202; Abdürrezzak, *Musannef* c.VI, s.112, no:10163; Ebû Kılâbe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.425, no:31994; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.485, no:8887.

Buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:⁶

أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى الْخُلَفَاءِ مِنِّي، وَمِنْ أَصْحَابِي،

وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي: هُمْ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَ

الْأَحَادِيثِ، عَنِّي وَعَنْهُمْ، فِي اللَّهِ وَلِلَّهِ

(خط. فى شرف أصحاب الحديث، والديلمى عن أنس)

RE. 166/8 (*Elâ edüllüküm ale'l-hulefâi minnî*)

“Siz benim halifelerimi bilmek ister misiniz?
Benim halifelerim kimlerdir?..

“—İşte Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömerü'l-Fâruk,
Osman-ı Zinnûreyn, Aliyyü'l-Murtazâ... Son
padişaha kadar halifeler geldi ya...”

Bunlar da halifelerdir ama, asıl halifelerim
kimlerdir bilir misiniz?.. (*Ve min ashâbî ve
mine'l-enbiyâi kablî*) Benim, ashabımın ve
benden önceki peygamberlerin halifelerini
size bildireyim mi?..”

(*Hüm hameleti'l-kur'ân, vel'-ehâdîs, annî
ve anhüm fi'llâh, ve li'llâh*) “Allah yolunda
gerek Allah-u Teâlâ'nın kelâmını, gerek benim
hadis-i şeriflerimi, benden ve ashabımdan
bellemiş ve onlarla amel eden kimseler...”

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.135, no:476; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VII, s.204, no:40569; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.372, no:622; Hatîb-i Bağdâdî, *Şeref-i Ashâbü'l-Hadîs*, c.I, s.65, no:53; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.151, no:28772; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.462, no:4494.

Onlardır işte benim halifelerim! Kur'an'a sarılmış, Kur'an'ı bağrına basmış, onunla àmil... Peygamberin sözünü ciğerine basmış, onunla àmil... İşte bunlardır benim halifelerim. Arkasından gitmeniz lâzım olan insanlar, bunlardır.”

c. Cennetin Kapısının Açılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Abd ibn-i Humejd Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

آتَى بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، فَأَسْتَفْتِحُ ، فَيَقُولُ

الْخَازِنُ مَنْ أَنْتَ فَأَقُولُ : مُحَمَّدٌ فَيَقُولُ

بِكَ أُمِرْتُ أَنْ لَا أَفْتَحُ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ

(حم.م.وعبد بن حميد عن أنس)

RE. 3/1 (*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kiyâmeti, feesteftihu, feyekülü'l-hâzinü: Men ente? Feekül: Muhammed. Feyekülü: Bike ümirtü en lâ eftehu li-ehadin kableke.*)

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.188, no:197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12420; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.379, no:1271; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.119, no:400; İbn-i Ebî Àsım, *Evâil*, c.I, s.62, no:10; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.447; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.138, no:418; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.462, no:955; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:31890; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.I, no:2; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.9, no:1.

(*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti*)
“Kıyamet günü ben cennetin kapısına gelirim,
(*feesteftihu*) cennetin kapısının açılmasını
isterim. Talep ederim, açın kapıları derim.”

Hani mahkeme-i kübrâ kuruldu, insanların hesabı görüldü. Sıratı geçtiler, cehennemlikler cehenneme düştü... O zaman ben cennetin kapısını çalarım.

(*Feyekülü'l-hâzin*) “Cennetin bekçisi olan Hâzin isimli melek der ki: (*Men ente*) ‘Sen kimsin?’

(*Feekülü: Muhammed*) ‘Ben Muhammed-i Mustafâ’yım.’ derim.

(*Feyekülü*) O zaman der ki o melek: (*Bike ümirtü en lâ efteha li-ehadin kablek*) ‘Senden önce bu kapıyı başka hiç kimseye açmamakla emrolundum.’”

Bu hadis-i şerif, gerek *Râmûzü'l-Ehâdis*’in ve gerekse *Cami’us- Sağîr*’in baş hadisi olarak Ahmed ibn-i Hanbel’in ve Müslim’in Enes ibn-i Malik RA’dan rivayet ettikleri bir hadistir.

Enes RA, on sene gibi bir zaman Rasûl-i Ekrem’in bi’l-fiil hizmetinde bulunmuştur. Cenabı Peygamber Efendimiz ona, bir gün dahi: “Enes! Bu işi niçin böyle yaptın?” veya “Niçin şöyle yapmadın?” bile dememiştir.

Enes Hazretleri Medine-i Münevvere’de, Efendimizin ahirete göçüşünden sonra teeddüben ata binmemişler ve ayakkabı da giymemişlerdir. Yani Peygamberin ayağının bastığı yere ayakkabı ile basmaya teeddüb

etmişlerdir. Sonra Mescid-i Nebevî'nin o günkü kandillerini, bizzat mübarek elleri ile kendileri yakarlarmış.

Bu hadis-i şerif çok geniş mânâları cami'dir. Bir kere, ahiretin mevcudiyetine, ve cennet ile cehennem de mevcudiyetine işaret edilmektedir. Sonra cennet temsil olunurken, o güzelliklere hayran olmamak kimsenin elinden gelmez ve oraya girebilmeyi her mümin ü muvahhidin son derece arzu edeceğinde de şüphe yoktur.

Bunun yegâne çaresi varlıkların ve mülkün asıl sahibi olan Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nin emirlerine itaat ve yasaklarından ictinab edip uzak kalmaktır. En evvel Allah'a ve Rasûlüne ve kitabına ve getirdiği her şeye iman ile beraber, amelinde, itikadında, münâkehat ve muamelatında da aynı şartlara riayetle, müttaki bir müslüman olarak yaşamalıdır ki, o güzel cennete girebilsin.

Onun içindir ki Ashab-ı Kiram'ın halleri mazbut idi. Bugün, onların birbirlerine olan samimiyetlerine biz değil, dünya hayran olmaktadır. Buhari'de zikrolunan o kardeşlikleri altın kalemler ile yazıp evlerimizin en mutena yerine asmamız lazım gelir. Bu ihmalimiz de ayrı bir dert! Bugün biz müslümanların onlarla kıyas olunabilecek utançtan başka neyimiz var?

Cenab-ı Hak cümlemizi affedip, Peygamberimizin şefaatinde nail olabilecek ve o güzel cennete girebilecek sevgili kullarının arasına kabul buyursun...

d. Dinin Üç Afeti

Deylemî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan ivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

آفة الدين ثلاثة: فقيه فاجر، وإمام جائر،
ومجتهد جاهل

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 4/5 (*Âfetü'd-dîni selâsetün: Fakîhün fâcirün, ve imâmün câirun, ve müctahidün câhilün.*)

(*Âfetü'd-dîni selâsetün*) “Dinin afeti üçtür.”

Dinin hem gelir tarafı var, hem gider tarafı var. Her şeyin de öyle ya... Tüccar bir gelir tarafını yazar, bir de gider tarafını yazar. Bu gider tarafına âfet diyorlar, zâiyat... Dinde bu afetler, zâiyatlar üç tanedir:

Birisi, (*fakîhün fâcir*) okumuş, alim olmuş. Bu kadar sarığı var, sakalı göbeğine kadar, beyaz cübbeler giyinmiş... Gören elini öper, ayağını da öpmek ister. Fakat haktan udül etmiş, hak üzerinde değil, Allah'ın kelâmına uymuyor. Peygamber'in de kelâmına uymuyor. Zevk ü sefânın peşinde...

⁸ Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.IX, s.498, no:1953;

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.183, no:28954; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.18, no:14; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.29, no:23.

Akşam televizyon gösterir göstereceğini... Burada da Ezân-ı Muhammedî okunur. Onu bırakıp da camiye gelemese, o kimseye nasıl diyeceksin ki, “Allah’a mutî, Peygamber’e mutî...” diyerekten?..

“—Canım işte orada birçok faydalar var...”

Ama o faydalarla Allah’a itaatin faydasını ölç bakalım, hangisi daha faydalı?..

Onun için insan dininde fakih olur; gerek duymak sûretiyle, gerek okumak sûretiyle... Bilgisi var, fakat bilgisinin tatbikçisi değil... Bilgisini tatbik edemiyor, sözden ibaret... Güzel konuşuyor, her şeyi yerli yerince söylüyor. Herkes bayılıyor konuşurken, “Ne güzel alim, ne güzel âbid!” diyerekten. Ama tatbikatı yok kendisinde...

Gece namazı yok... Kaç tanemiz kalkıyoruz da gece teheccüd kılıyoruz?.. Kaç tanemiz sabahleyin camiye gelebiliyoruz?.. E biz de müslümanız ya...

Fakih camiye gelmezse, öteki hiç gelmez tabiatıyla... Onun için *fakîhün fâcir*, memleket için en zararlı bir adamdır. Sen ve ben ne kadar zararlı olsak, göze batmayız. Fakat bir alim, fakih ki, o yüksek bir adamdır, herkesin gözü ondadır. O fücûra başladı mıydı, isyana başladı mıydı, günaha başladı mıydı; arkasından millet peşine takılır gider.

“—O yaptı da biz niye yapmayalım canım? Onun kadar bilgimiz mi var bizim?.. O adam yapıyorsa, elbette bir kurtuluş tarafı vardır bunun.” diyecek, o da dalacak o isyanın içerisine...

Fâcir de, hem haktan meyil var, hem de isyan yollarına gidiş var. Günah yolları yâni... Günah yollarının en çoğu bugün, işte çıplaklık alemini seyretmek...

İkincisi; (*imâmün câir*) “Zâlim bir imam...” Câir diye zâlime derler. İster burdaki imam olsun, ister devletin idarecisi imam olsun; hangisi olursa olsun, zulm ile âlûde mi, işte memleket için büyük bir felâkettir bu!.. Onun kendinin günahı başka...

Üçüncüsü de; (*müctehidün câhil*) “Câhil müctehid...” Bugün dolmuştur memleket bu müctehidlerle... Müctehidlerin bugün hepsi cahildir yâni. Ne bilirler?.. İmâm-ı Azam’ın bildiğinin kaçta birini bilirler?.. İmâm-ı Şâfiî’nin bildiğinin kaçta birini bilirler?.. İmam Mâlik’in, İmam-ı Hanbelî’nin bildiğinin kaçta birini bilirler?.. Yüzde desem az, binde desem de yine az...

Binde birini bilmedikleri halde, bugün İmâm-ı Azam’ı hiç sayarlar, İmâm-ı Şâfiî’yi hiç sayarlar, hepsini hiç sayarlar. “Efendim, nedir nedir bu ictihad?” derler. Bunlara müctehid-i câhil demekten başka bir tabir bulunmamış, Rasûl-ü Ekrem de bunu söylemiş.

Müctehid-i câhil; bilmediği halde herkesin üstünde konuşuyor, bol bol atıyor, söylüyor. Herkes de bunlara inanıyor. “Hakîkaten şu mezhebler ortadan kalksa da, bir mezheb olsa ne güzel olur!” diyor. Biz bir milletiz de bak kaçta bölündük?.. Birleştir bakayım, göreyim seni!..

Allah-u Teâlâ'nın kudreti, kuvveti her şeye hâkim. Rasûl-ü Ekrem SAS buyurmuşlar ki:⁹

إِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ

(نصر المقدسى فى الحجة والبيهقى فى الرِّسالة الأشعرية)

(*Ihtilâfü ümmetî rahmetün*) “Ümmetimin ihtilâfı rahmettir.” Şimdi İmâm-ı Şâfiî, kanarken namazı kılar. Bize göre olmaz. “— Onunki oluyor işte...”

O Rasûlüllah'tan duyduğunu öyle anlamış, öyle inanmış, öyle yapıyor. Çünkü, bir muharebe esnasında asker yaralanmış, yarası var, kanı akıyor, namaz vakti gelmiş. Bekleyecek olursa, namaz geçecek. Cenâb-ı Peygamber, “Kılsın!” demiş. İmâm-ı Şâfiî de, “Ona kılsın dediyse, biz de kılarız!” diyerekten, kanların akması abdesti bozmaz diye ictihad etmiş.

Şimdi bu ihtilâftan, onlara göre bir rahmet doğdu. Uzun mesele... Binâen aleyh, cahil olan insanların cehlini bilip susmalarından daha iyisi yoktur. Onun için Erzurumlu İbrâhim Hakkı Hazretleri ne güzel söylemiş:

“—Az ye, az iç, az uyu, az konuş!” demiş.

Ne derler: “Söz gümüşse, sükût altındır.” derler.

Onun için Cenâb-ı Hak cümlemizin muîni olsun... Tevfîkât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Bildiğimizle âmil olmak devletine mazhar buyursun...

⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.136, no:28686; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.40, no:874.

Allah-u Teâlâ Hazretleri ne dedi, ona mum yapıştırırız. Dünya bir araya gelse, onun aleyhinde ne kadar konuşurlarsa konuşsunlar, kulağımızın birinden girer, diğerinden çıkar. Biz Allah'ın dediğinden başkasına inanmayız. Ne derlerse desinler!..

Moskof yazmış caminin kapısının önüne:

“—Şöyle zararı var, böyle zararı var... Namaz kılıyorsunuz da beş saat gidiyor, ömrünüzden beş saat kaybediyorsunuz. Bugünkü hayatın içinde yazık değil mi, bu beş saat kaybedilir mi?.. Bırakın şu eski bilgilerinizi!..”

İşte topu tüfeği de var, bugün kim bilir ne aleme çevirmiştir orasını!.. Allah esirgeye, yarın bizim memleket de böyle mi olsun?.. “Camiye gidiyorsunuz, beş vakitte beş saat zâyî ediyorsunuz. Bugün yirmi dört saate yirmi dört saat daha katıp da çalışacağımız bir zamanken, bu beş saati kaybetmek cinnettir!” diyerekten karşımıza çıkarlarsa, ne diyelim biz bunlara?.. “Çok doğru söylüyorsun, çalışalım, çalışalım öyleyse...” mi diyeceğiz?..

Ama Allah-u Teâlâ'nın emri olan namaz da istirahat, oruç da istirahat, hac da istirahat... Dinde kemâle ulaşmamıza vesîle bunların hepsi... Alem ne derse desin, biz ölürüz de vaz geçmeyiz. Yunus'un dediği gibi, canımız da Allah der, dilimiz de Allah der, tozumuz da Allah der, vesselâm.

e. Faizin Günahı

Onun için Allah yine bizi affeylesin... Bak işte bunun altında ne acı bir şey geliyor:

أَكِلُ الرَّبَّاءَ، وَمُوكِلُهُ، وَكَاتِبُهُ، وَشَاهِدَاهُ إِذَا
عَلِمُوا بِهِ، وَالْوَاشِمَةَ، وَالْمَوْشُومَةَ لِلْحُسْنِ،
وَلَوَى الصَّدَقَةِ، وَالْمُرْتَدُّ أَعْرَابِيًّا بَعْدَ الْهَجْرَةِ،
مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ن. هب. عن ابن مسعود)

RE. 4/6 (*Âkilü'r-ribâ, ve mûkilühû, ve kâtibühû, ve şâhidâhü izâ alimû bihî, ve'l-vâşimetü, ve'l-mevşûmetü li'l-husni, vellevi's-sadakati, ve'l-mürteddü a'râbiyyen ba'de'l-hicreti, mel'unûne alâ lisâni muhammedin yevme'l-kyâmeti.*)

(*Âkilü'r-ribâ*) “Faizi yiyene, (*ve mûkilühû*) yedirene, (*ve kâtibühû*) faiz senedini yazana, (*ve şâhidâhü, izâ alimû bihî*) bu senede bilerek şahitlik yapanlara; (*ve'l-vâşimetü, ve'l-mevşûmetü li'l-husni*) güzellik için döğmeyi yapana, yaptırana; (*velâvi's-sadakati*) sadakayı geciktirene; (*ve'l-mürteddü a'râbiyyen ba'de'l-hicreti*) hicretten sonra İslâm camiasından çıkıp gidene, (*mel'unûne alâ lisâni muhammedin yevme'l-kyâmeti*) kıyamet gününde Muhammed SAS'in dilinden lânet edilmiştir.”

Bugün faiz yemeyen belki vardır ama, nâdirdir. Nâdir hakkında da derler ki:

النَّادِرُ كَالْمَعْدُومِ

(*En-nâdiru ke'l-ma'dûm*) “Nadirattan bir şey oluyor, o yok hükmündedir.” Kıymeti yok. Meselâ bir memlekette üç kişi, beş kişi faiz yemiyor, ama geri tarafı yiyor ya; o üç kişinin, beş kişinin yememesi hiçbir mânâ ifade etmez. Herkes yiyor ya, bitti.

Demek ki bu kadar insan yediğine göre, bugüne kadar biz bunlara bu haramı anlatamamışız. “Faiz haramdır.” tabirini anlatamamışız. Para gelecek ya, o paranın gelişinden dolayı, senin haram dediğin hiç kulağına girmez kimsenin... Çünkü alt tarafında şu kadar kazanç var. “Bu kadar kazanca göre o haramı ben irtikâb edersem, ne lâzım?.. Allah gafur değil mi, affedici değil mi?.. O kadar ileriye gitmeyin!” der.

Ama o haramı yemekle, senin gönlün ne oluyor?.. O beslediğin çocuğun hali ne oluyor?.. İşte o çocuktur ki, bugün kardeşine kurşunu atıyor. O senin çocuğun değil mi, niçin atıyor o kurşunu?.. Çünkü haramla beslenmiş, içerisinde iman yok, elbette her ne tarafa çekersen, o tarafa gidecek.

Binâen aleyh, faizi Allah-u Teâlâ Kur'an'da haram etmiş. Haram etmekle beraber, “Benimle harb etmek isteyen gelsin karşıma!” diyor. Faiz yemenin açık mânâsı, “Ben senin sözünü dinlemiyorum, sana harb ilan ettim!” diyor. Ayet-i kerime sarîh olarak bildiriyor:

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ

(البقرة: ٢٧١)

(*Fein lem tef'alû fe'zenû bi-harbin mina'llâhi ve rasûlihî*) [Eğer faizden vaz geçmezseniz, Allah'a ve Rasûlüne karşı harb açmış olduğunuzu bilin!] (Bakara, 2/279)

Binâen aleyh, faizi yiyenle beraber, (ve *kâtibühû*) yazan kâtibe de aynı günah var. Kâtip para kazanmayacak, bir şey etmeyecek ama, vesîle olup da, o faiz yiyenin senedini yazıverdiğinden dolayı, o kâtip de yiyenler arasına giriyor.

Daha?.. (*Ve şâhidâhü*) Senet yazılırken, iki de şahit lâzım!

“—Ahmed şahit misin? Mehmed şahit misin?..”

“—Şâhidiz, şâhidiz...”

“—Basın bakayım imzalarınızı!”

Basarlar oraya. Bu şahitler de, o faizi yiyen ne günaha giriyorsa, aynı günaha bunlar da girer.

Bugün yine o merasimde yüreğimi sızlatan şeylerden birisi, Cenâb-ı Peygamber'in ashabından o Çin'e gidip de, o koca Çin'de milyonlarca insanı müslüman eden adamların yetiştikleri mektebi bilir misiniz arkadaşlar? Onlar hangi mektepte yetişti, hangi üniversitede yetişti?

Onları yetiştiren Rasûl-ü Ekrem SAS, onlara bugünkü mutantan, müdebdeb, en müreffeh

bir hayat içerisinde yapılan, on beş milyona mal olacak o mektep...

Ashab-ı Suffe'nin kaldığı yer, Harem-i Şerif'in arkasındaki kuru bir yer idi. Bazı gün aç, bazı gün bir hurma, bazı gün bir bardak süt ile geçiniyorlardı. Yiyecekleri de bundan ibaretti onların.

Fakat o iman onlara öyle metânet, öyle azim, öyle sabır vermiş ki, koğsanız da gitmezler ordan... Rasûlüllah'ın aşığı hepsi. Malları bir tane ok, bir tane yaydan ibaretti.

İşte bugünkü İslâmiyet'te bize bu beldeleri miras bırakanlar,

—Allah razı olsun onlardan—hep onların yetiştirdiği mükerrem, muazzam, muhterem insanlardır. Allah onların şefaatine cümlemize mazhar etsin... Ruhları için bir Fâtiha okuyalım!

.....

Allah ruhlarını aziz eylesin...

f. Peygamber Efendimiz'in Kul Gibi Yemesi

Bak Cenâb-ı Peygamber'in hayatından bir nokta... Hennâd, Amr ibn-i Mürre Rh.A'ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Hennâd, *Zühd*, c.II, s.412, no:801; Amr ib-i Mürre Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.232, no:40710; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.33, no:28.

أَكَلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ،
لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَزِينُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ،
مَا سَقَى مِنْهَا كَافِرًا كَأْسًا

(هناد عن عمرو بن مرة مرسلًا)

RE. 4/7 (*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd, feve'llezî
nefsî bi-yedihî, lev kâneti'd-dünyâ tezinü
inda'llâhi cenaha baüdatin, mâ sekâ minhâ
kâfiren ke'sen*)

(*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd*) “Ben Peygamberim, benim hafızım Allah, yardımcım Allah, nâsırım Allah, muînim Allah... Dağlar, taşlar emrime âmâde, her an için altın olurlar, önümde akarlar su gibi. Fakat, bununla beraber ben bir kul nasıl yiyorsa öyle yerim. Bir köle nasıl yiyorsa, ben öyle yerim.” diyor.

Müreffeh bir sofraya kurulsun önüme, mutantan, müdebdeb yemekler gelsin tabak tabak; bugünkü hükümdarların sofrası gibi bir sofraya kurulsun da, Rasûlüllah ondan yesin; onu istemiyor. Bak ne diyor: (*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd*) “Kulun yediği gibi yerim. Yerde oturur, yerde yerim ve bir kap yerim.” diyor.

Bununla beraber Hazret-i Ömer de onun ashabı değil mi?..

Bakın onun haline:

Ashab-ı kirâmı yolladı Acemistan'a... Muharebe ettiler, Acem ordusunu perişan ettiler, birçok ganimet alarak geldiler.

O gelen ganimetten Hazret-i Ömer'e de bir hisse ayırmışlar. Oradaki konservelerden getirmişler, sofrasına koymuşlar. Hz. Ömer'i davet etmişler:

“—Buyurun efendim sofraya...”

Gelmiş bakmış, sofrada envâi çeşit görmediği yemekler dolu. “—Ne bunlar?..” demiş.

“—İşte Efendim Acemistan'dan getirdiğimiz ganimetlerden, size de ihsanımız.”

“—Allah Allah! Bu memlekette fakir mi kalmadı da bunları bana getirdiniz?..” diye çok acı bir tabirle onlara bir çıkışmış. Sofrayı darmadağın etmiş. “Getirin benim tuzumu, biberimi, yağımı, neyim varsa... Ben onları yiyeceğim!” demiş.

Çünkü ashab-ı Rasûlallah, Rasûlüllah'tan aldığını yapıyor.

Hazret-i Ömer'in ödü kopuyor, Rasûlüllah'ın dediğinden bir başka bir şey yapar mıyım diyerekten. Hazret-i Ebûbekir öyle, Hazret-i Osman öyle, Hazret-i Ali öyle... Rasûlüllah'ın yolunda gidiyorlar. İşte bunlardır Rasûlünün âli, ashabı...

Bakın bize dünyayı ne güzel anlatıyor Cenâb-ı Peygamber:

(Fev'e'llezî nefsi bi-yedihî) “Allah Celle ve A'lâ'ya kâsem ederim ki, tapınacak dereceye vardırduğunuz şu dünyanın, eğer ind-i ilâhide kıymeti olsaydı, kâfire bir yudum su vermezdi. Bir lokma ekmek de vermezdi.”

Kıymetsiz bir şey bu dünya... Onun için kâfir fâcir herkes bundan istifade eder. Ama asıl maksad, Hakk'ın rızasıdır. Hakk'ın rızasını kazanamadıktan sonra dünya senin olsa, bütün altınları cevherleri senin olsa, bütün şehvetlerin arzusu senin olsa, ne fayda?..

Gelirken köprüden geçerken, gördüm de; Beylerbeyi Sarayı gayet güzel gözüküyor. Baktım baktım da, acıdım:

“—Ey muhteremler, Allah size de rahmet eylesin... Bunları bıraktınız da gittiniz, şimdi sualleriyle meşgulsünüz. Rasûlüllah'ın yaptığı gibi yapaydınız da, siz de ufacık bir kulübede oturaydınız da, bu memleketin paralarını buralara harcamasaydınız ne olurdu?” diyeceği geliyor insanın. Ama nasıl anlatacaksın, nasıl söyleyeceksin?

Onun için, kuvvet çok fenâ bir şey... Kuvveti iyiye harcarsan ne mutl u sana; kuvveti şerre harcarsan ne yazık sana!..

g. Kur'an'ın Âli

Şimdi bir tanecik daha okuyayım. Enes RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

آلُ الْقُرْآنِ آلُ اللَّهِ

(خط. فى رواية مالك عن انس)

RE. 4/8 (Âlü'l-kur'âni âlü'llâh.) “Kur'an'a sahip olan Allah'ın ehli oluyor, yâni velîsi oluyor.”

Kur'an ehli kimlerdir, evliyâullah kimlerdir?

Kur'an ehli, Kur'an hafızları olup, onunla amel edenlerdir. Bunlar Allah'ın dostlarıdır. Kur'ana çok dikkatleri sebebiyle onlara şeref olarak Allah ehli denmiştir.

h. Peygamber Efendimiz'in Âli

Taberânî *Evsat*'ında, Hâkim *Tarih*'inde, Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*'sında Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

أَلُّ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ

(طس . ع . ك . في تاريخه ، ق . وضعفه عن انس)

RE. 4/9 (*Âlü muhammedin küllü takıyyin*)

(*Âlü muhammed*) “Peygamber SAS'in âli, çoluğu, çocuğu, akraba ü taallûkâtı kimlerdir?.. İşte Hazret-i Ali, Hazret-i Fâtıma, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin, Hazret-i Ukayl âlidir. Yok yok, o kadarcık olmaz!

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.523, no:2431; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.18, no:16; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.34, no:32.

¹² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.338, no:3332; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.199, no:318; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.152, no:2693; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.418, no:1692; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.217, no:1567; İbn-i Hâcer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.VI, s.146, no:512; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.475, no:17946; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, no:5624; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.16, no:17; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.35, no:33.

(Âlü muhammedin küllü takıyyin) “Kıyamete kadar gelecek ne kadar müttakî varsa, onların hepsi benim âlimdir, ehlimdir.” diyor.

Selmân-ı Fârisî Acemistanlı, Acem. İman etmiş, Rasûlüllah’a hizmet ediyor. Onun hakkında Rasûlüllah Efendimiz: örtüp de:¹³

سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ

(ك. طب. عن كثير بن عبد الله المزني عن أبيه عن جده)

(*Selmânü minnâ ehle’l-beyti*) “Selman bizdendir, ehl-i beytimizdendir.” buyurmuş.

Çünkü, Rasûlüllah’ın dinine, getirdiği İslâm’a sahip çıktı. Onu ciğerine bastı, İslâm’ın âmili oldu.

Acemistan İslâmların eline geçti. Bu zat, SAS’dan sonra Bağdad’a vali oldu, vâli-yi umûmî nasbolundu. Vâli-yi umûmî olunca, Bağdat’ta ona güzel bir köşk hazırladılar.

¹³ Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.691, no:6539, 6541; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.212, no:6040; İsfahânî, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.I, s.136, no: 125; İbn-i Asâkir,

Târih-i Dimâşk, c.XXI, s.408; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XI, s.251; İbn-i Sa’d, *Tabâkât*, c.IV, s.83; İbn-i Hibbân, *Tabâkâtü’l-Muhaddisîn*, c.I, s.203; Küseyr ibn- i Abdullah el-Müzenî Rh.A babasından, o da dedesinden.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.293, no:6534; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3522; Hz. Ali RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.VI, s.189, no:10137 ve c.IX, s.154, no:14688, 14689; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XI, s.690, no:33440; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.490, no:1505; *Câmiu’l- Ehâdîs*, c.XIII, s.284, no:13125.

“—Buyurun vâli bey bu köşke...” dediler.

“—Ben öyle köşlerde durmam!” dedi.
“Benim Rasûlüm nasıl yaşadıysa, ben de öyle yaşayacağım.” dedi.

Abası var bir tane, sokakta gezerken uykusu geldiği vakitte, bir kenara büzülüyor, yarısı altında, yarısı üstünde... Vâli-yi umûmî, yatıp uyuyor. Bir kocakarının boş bir odasını tutmuş, orada da istirahatini yapıyor. Niçin?

“—Rasûlüllah böyle mutantan, müdebdeb, müzeyyen binalarda oturmadı; ben nasıl otururum?” diyor.

Biz de bugün bütün servetimizi, adetâ taş devrinin devri gibi binalara sarf etmekten hiç de çekinmiyoruz. Tayyaremiz yok, topumuz yok, tankımız yok, motorumuz yok... Hep bunlar dışarıdan para ile alınacak; bizim paralarımız da demirlerle, çivilerle, göklere kadar çıkan binalara harcanacak.

Zâtın birisi bizim minarelere de kızmış da:

“—Siz göklerdeki meleklerle mi ezan okuyacaksınız? Nedir, bu minarelerinizi bu kadar yükseltmişsiniz?” diyerekten büyük bir kitap yazmış. Birçok şeylerimize de çatmış.

Bugün orada hiç olmazsa, “*Allahu ekber!*” deniyor. Ya bu binalarda neler oluyor?.. Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfîkât-ı samedâniyesine mazhar etsin...

Onun için, sabırla beraber kanaat de şarttır. Kanaat, sabırla beraber yürür. Kanaat da deyince, bak bu ay Receb ayıdır. Bu ayda çok oruç tutmak lâzım gelir. Bu ayda oruç tutmak, tohumu ekmek gibidir. Tohumu ekersin tarlaya; Şa’ban ayı gelir, sularsın. Ramazan’da da gelir, biçer, ambarına korsun. Ama bu ayda ekmedikçe, Şa’ban’da neyi sulayacaksın, Ramazan’da da neyi ambarına koyacaksın?..

Bugün oruç çok zor olur, uzun günler... Ama alışınca hiç de zor olmaz. Affedersiniz, “Receb’in birinci günü bir oruç tutayım!” dedim, çoktandır da tutmadığım için bir zorladı ki beni, perişan oldum, yatmaktan başka çarem kalmadı. İkinci günü hafifledi. Üçüncü günü daha hafifledi. Bugün oruçlu muyum, değil miyim, hiç hatırımda bile değil...

Alışıyor insan. Allah-u Teâlâ bu vücudu öyle yaratmış, nereye sürüklersen oraya gidiyor. Her gün yesen her güne alışıyor, vakit geçti miydi seni zorluyor: “Haydi vakit geçiyor, ye yemeğini!” diyor. Ama alıştırdın mı vücudunu, hiç aklına bile gelmiyor.

Allah hepimizi affetsin... Tefvîkât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... O güzel Peygamberimiz’in güzel ahlâklarıyla ahlâklanmak, onun gittiği yolda gidebilmek devlet ve şerefini bizlere de nasîb ü müyesser eylesin...

Bir salât ü selâm okuyalım da öyle ayrılalım:

“—*Allâhümme salli alâ seyyidinâ muhammedini'n-nebiyyi'l- ümmiyyi ve alâ... Âlihî ve sahbihî ve sellim...*” (3 defa)

Bir şey daha hatırıma geldi: Orada konuşurken bir meb'us efendi konuşmaya başladı. Hepimizin bildiği bir zât. Bizim Yusuf [Türel] Bey de oradaydı, dedi ki:

“—Biraz şişmanlamış, gâlibâ paralarını arttırdıkları için...”

Bugün bütün bilgilerin altından mide çıkıyor. Bütün bilgilerin altında evvelâ mide yatıyor. Mide olmasa, hiçbir bilgiye kimse

gitmeyecek. Mide nerede daha çok istifade edecek, oraya daha çok rağbet oluyor. Niçin?.. Mide orada daha rahat...

Cenâb-ı Peygamber'in ashabının bundan çok uzak olduğunu biliyoruz. Binâen aleyh, bu uzaklık bizde olmadıkça, kemâle ulaşmak imkânı yok!.. Mideyi atmak lâzım!

Ne gelirse kâfî, iki günde bir, üç günde bir yemek kâfî insana... Günde bir kere gene kâfî... Ekmek kâfî... O bir hurma ile idare oluyormuş da, biz niçin olmayalım canım?.. Bizde de olur ama, biz çok güzel yemekler istiyoruz... Güzel, müreffeh evler istiyoruz... Rahatlıkların en üstününü istiyoruz.

“–Gâvur yaşasın da, biz niçin yaşamayalım?” diyoruz.

Bu bizim içimizde iken, kemâle ulaşmak çok zor!

Onun için, iki şey bu ümmetin belâsıdır: Birisi sarı altın, birisi de kadın... Kadınla sarı altına medyun olan insanlarda kemâl olmaz. Bu iki felâket onlar için kâfîdir.

Allah cümlemizi affetsin... Bu iki felâketten bizleri de muhafaza buyursun...

El-fâtihah!..

Mehmed Zâhid KOTKU

13. 07. 1975 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü